

Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut Naalakkersuisut peqquneqassasut Naalagaaffimmi oqartussaasunut saaffigineqqullugit qulakkeerniarlugu, Kalaallit Nunaata killilersorneqanngitsumik Istanbulimi isumaqatigiisummut ilanngunnissaa. Tamanna pissaaq UPA2022 pisinnagu.

(Inatsisartunut ilaasorta, Anna Wangenheim, Demokraatit)

Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut Naalakkersuisut peqquneqassasut aningaasanik immikkoortitsinissaannik persuttaanerup minnerunngitsumillu angerlarsimaffimmi persuttaanerup akiorniarnissaa ersarissumik anguniarlugu, inuiaqatigiinni 2025-mi persuttaanerit amerlassusaat ullumikkumut sanilliullugit 25 procentimik apparsimassasut. Paasisitsiniaaneq kingusinnerpaamik 1. august 2022 aallartinneqassaaq 31. december 2024-ip tungaanut ingerlanneqassalluni.

(Inatsisartunut ilaasorta, Anna Wangenheim, Demokraatit)

Akissuteqaat

(Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Siunnersuutitut saqqummiunneqartunut Naalakkersuisut qujapput.

Nunatsinni nakuuserneq inuiaqatigiittut annertuumik ajornartorsiutigaarput. Tamannarpiaq pissutigalugu nakuusernerup pitsaaliorneqarnissaa Naalakkersuisut annertuumik pingaartippaat aamma arnat meeqqallu nakuuserfigineqartarnermut illersorneqarnissaat Naalakkersuisut annertuumik ilumooruppaat. Nakuusernermik eqqugaasut nakuusertullu eqqortumik piffissarlu eqqorlugu ikiorneqartarnissaat pingaaruteqarpoq, taamaalilluni inuiaqatigiinni nakuusernerup annertussusaa siunissami annikillisinneqarniassamat.

Nakuusernermut pitsaaliuineramik suliniuteqarnermi kinguaariit inuusunnerusut tassaammata sullinniarneqartussat pingaaruteqartut, aamma pitsaaliuineramik suliniutit siammarterneqarnerannut atatillugu maligassiuisut atorneqarsinnaasut Naalakkersuisut isumaqatigaat. Kisianni qanigisariinni nakuusertarneq pitsaaliorniarlugu iliussissanut pilersaarusiornissaaq pisariaqartoq, aamma ussassaarinerit nakuusernerup akiorneqarnissaanik ukkassisut nakuusernerillu amerlassusaasa 25 procentimik ikilisinneqarnissaannik kinguneqassanganneqartut kisimiitinneqarsinnaanngitsut Naalakkersuisut isumaqarput.

Qanigisariinni nakuusernerup akiorneqarnissaa pillugu iliussissanut pilersaarummik Naalakkersuisut suliaqaleruttorput, taannalu Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfimmi suliarineqarpoq. Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu amerlanerusut toqqissisimanartunik sinaakkuteqarlutik peroriartorniassammata, qanigisariinni nakuusertarnerup pitsaaliorneqarnissaanut Naalakkersuisut angusassamik toraagaqarlutik sulinissaat iliussissanut pilersaarutip qulakkiissavaa. Ilaatigut tarnikkut timikkullu nakuusertarneq kiisalu iliutsit kanngunarsaasut allat akiorniarlugit suliniutinik toraarinnittunik iliussissanut pilersaarut imaqassaaq. Tamatuma saniatigut iliussissanut pilersaarut tunngavigalugu suliniutissat aallartinneqartussatut naatsorsuutigineqartut pillugit suliniutit atortuulersinnissaannut pilersaarummik iliussissanut pilersaarut imaqassaaq. Atortuulersitsinissamat aamma iliussissanut pilersaarutip siammarterneqarneranut atatillugu,

innuttaasut anguniarlugit, assersuutigalugu inoqatinut attaveqaatit assersuutigalugu Facebook aamma Instagram aqutitigalugit ussassaarisqaarsinnaanera naleqquttuussaaq.

“Killiliisa – lad os sætte grænser” 2018-mi saqqummersinneqarneranut atatillugu kinguaassiutitigut atonerlunneqarneq pillugu misigisimasatik pillugit maligassiuisunik oqaluttuartitsinerup atorneqarnera Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup pitsaasumik misilittagaqarfigaa. Inuinnaat nalinginnaasut sunniuteqarluartumik eqeersimaartilernissaannut maligassiuisut ilaatinneqarnerat periaasiusinnaavoq aamma tamatuma peqatigisaanik taamaaliorneq nakuuserfigineqarsimanerup kingunerisaanik paquminartumik isigineqarneranut nungusaasinnaavoq.

Qanigisariit akornanni nakuuserarneq akiorniarlugu iliuusissanut pilersaarummik suliaqarnermi sullinniakkat inuusunnerusut ukkatarineqarnissaannut pissutissat arlaqartut Naalakkersuisut isumaqarput. Nakuusertartut ukiukilligaluttuinnarnerat taamatut isumaqarnermut pingaarnertut pissutaavoq. Sullinniakkat inuusunnerusut inuusuttullu akornanni pinerluuteqartarneq ukiuni kingullerni ilaatigut malunnaatilimmik qaffakkiartorsimavoq. Politikerinit sullinniakkat inuusuttut ukkatarineqartorujussuupput, inuusuttullu taakku tassaapput 16-niit 25-nut ukiullit sulinngitsut ilinnianningsullu. 2018-imi nuna tamakkerlugu inuusuttut 32 %-ii inuusuttut sullinniakkat taakku ilagaat. Kalaallit Nunaanni inuusuttut pitsaanerumik siunissaannik pilersitsivigineqarnissaat taamaalilluni politikikkut sulissutigineqarpoq. Sullinniakkanut taakkununga aamma nakuusernermut pitsaaliuineq angusassatut toraagarigaanni, Kalaallit Nunaanni ullumikkumut naleqqiullugu nakuuserfigunnginnerusoq siunissami kinguaariit aqutissiutissavagut.

Arnanut meeqqanullu nakuusernerup akiorniarneqarneranik Kalaallit Nunaata ilungersuuteqarnini ingerlatiinnassagaa 2021-mi upernaakkut arnat immikkoortinneqartarnerisa atorunnaarsinneqarnissaa pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit Komiteata (CEDAW-ip) kiisalu Naalagaaffiit Peqatigiit Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit siunnersuisoqatigiivisa inassutigaa. 2017-imi periusissatut iliuusissanullu pilersaarutit kingulliup naanerata kingorna nutaamik iliuusissanut pilersaarummik suliaqarsimannimmat CEDAW-ip Kalaallit Nunaat isornartorsiorpaa. Qanigisariinni nakuusernerup akiorniarneqarnissaanut iliuusissanut pilersaarummik suliaqarnissamut, Kalaallit Nunaannut innersuussutit pingaarutilittut pissutaqataasut Naalakkersuisut isumaqarput.

Taamatut oqaaseqarlutik allannguutissatut siunnersuut tulliuuttoq Naalakkersuisut saqqummiuppaat:

”Qanigisariinni nakuuserneq akiorniarlugu iliuusissanut pilersaarummik ineriartortitseqqullugit atortuulersitseqqullugillu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Iliuusissanut pilersaarut nakuusernerup pitsaaliorneqarnissaanik ukkassissaaq aamma ukiuni tulliuuttuni tallimani nakuusernerit amerlassusaasa malunnaatilimmik appartinneqarnissaat erseqqissumik siunertarissallugu.”

Aammattaaq Istanbul-imi isumaqatigiissutip Naalakkersuisunit akuersissutigineqarnissaa pillugu suliamik ingerlatsineq aallartinneqassammat Naalakkersuisut nalunaarutigissavaat. Taamaammat akuersissuteqarnissaaq pillugu UPA 2022-imi aalajangiiffigisassatut siunnersuummik Naalakkersuisut saqqummiussiniarput.

Taamatut oqaaseqarlutik Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuut tulliuuttoq saqqummiuppaat:

“Istanbul-imi isumaqatigiissutip akuersissutigineqarnissaa pillugu UPA 2022-imi siunnersuummik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.”

